

գրիչ կրակի պէս, և զեռ ինչ որ կ'ուզէք կայ և չա՛տ կայ. բայց այս բոլորին բարւոք գործածութեան և ներդաշնակութեան համար միայն բան մը կը պահանջուի՝ արդարութիւնը, չորրորդ երանելով արտայայտուած արդարութիւնը, որ աստուածային է և որոշ վսեմ գաղափարին առջև, Շնորհային ծունկի եկած, մարդկային արդարութեան տկարութիւնները կը զգար իր մէջ, և իր այդ տկարութիւնները քաւելու համար Աստուծոյ Գթութիւնը կը հայցէր փոխանակ Անոր արդարութեան, որուն առջև ոչ ոք կրնայ արդարանալ:

Արդարութեամբ մի՛ դատեսցես:

Այլ գթութեամբ քով քաւեսցես:

Պէտք է ձգտիլ սակայն արդարութեան գաղափարին, աստուածային սրբութեան և մեծութեան: Այդ է որ պիտի սրբապէ՛տ պահութեան և հասփրութեան վայրենութիւնները մարդոց մէջ, և անոր համար է որ Փրկիչն ըսաւ.

Երանի՛ անոնց որ արդարութեան քաղցըն ու ծարուր ունին. վասն զի արդարը կուշտ է միշտ իր արդարութեամբ:

Բ. Ե.

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

— Աստուծասիրութիւնը ինձի համար զերտողն դարձանք եղած կեանքի յափրանքներուն դէմ, չեմ ունեցած վիշտ մը՝ որ չփարտտի մէկ ժամուան ընթերցումով մը:

— Պէտք է շատ սուտմասիրել, բի՛շ բան մը գիտնալու համար:

— Երբ այս դարուն մէջ շատ քննադատներ ու դատաւորներ կան, բայց չ'ընտրի բի՛շ են ընթերցողները:

— Դժբախտութիւն մըն է մարդերու վիճակը. հազիւ թէ միտքը կը հասունայ, և անոս կ'սկսի տկարանալ մարմինը:

— Համ կ'առնեմ նախնիքներէն. այդ հին ժամանակները կը դիւթեն զիս, և պարտաւոր եմ միշտ ըսելու Պիլիոսի հետ. «Աթէնք պիտի երթաս, մեծարէ աստուածները»:

— Շատ սրամիտ մարդերը յաճախ ամէն բան արժամատրուելու տկարութիւնը կ'ունենան:

— Կը սիրեմ գեղացիները. անոնք, որովհետեւ բաւական գիտուն չեն, ծուռ չեն արամբանքի:

MONTESQUIEU

ՊԱՐԶ ՔԱՐՈՋՆԵՐ

ԱՆՁՆԱԳՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Փորձեցէ՛ք ինքզինցիդ գիտնալու համար քէ հուսաք ինձ մէջն է՛ք. բնեցէ՛ք ինքզինցիդ. չէ՞ք գիտեր ինքզինցիդ որ Յս. Բ. մեր մէջն է»:

(Բ. Կոնք. ԺԳ. 51)

Յանդուգն և յախժոռն դատաստաններ ընդդէմ ուղղելով իր խօսքը՝ Առաքեալն Պօղոս կ'ըսէր. «Դուք ո՞վ ես որ սերիշին ծառան կը դատես» (Հռոմ. ԺԲ. 4): Առաքեալը յայտնի է թէ կը հետեւի Յսի. պատուէրին և Աւետարանի ոգիին: Տէրը ըսած էր Լիբան Քարողին մէջ. «Մի՛ դատէք որ չգատուիք, զի ինչ դատաստանով որ դատէք՝ անով պիտի դատուիք, և ինչ չափով որ չափէք, անով պիտի չափուիք» (Մատթ. Է. 1): Ստուգիւ մենք յաճախ դատաւորի և մանաւանդ ամբաստանողի հանգամանքով անխնայ կ'ուզենք քննել սրտերը, չարախօսել և զրպարտել, քննադատել և դատաւորտել մեր ընկերները և ապա հաւատաքննութեան ենթարկել դանոնք:

Եթէ Առաքեալը հուսատարիմ իր Տիրոջ պատուէրին՝ կ'արգիլէ մեզ դատելու զայս, սակայն մեզ կ'արտօնէ դատելու մեր անձը: Անիկա ինչպէս որ վճռական է իր արգելքին մէջ, նոյնքան և որոշ է իր յորդորին մէջ: Ինչպէս Առաքեալին, նմանապէս Աւետարանի նպատակն է մարդուն ուշադրութիւնը դարձնել դուրսէն գէպի ներս, արտաքին աշխարհէն գէպի ներքին աշխարհ, իր նմաններուն վրայէն գէպի իր իսկ անձը: Կարեւորը զայս ճանչնալը չէ, կարեւորը զմեզ ճանչնալն է: Հին աշխարհի իմաստութեան «Ծանիր զքեզ» խօսքը, զոր Սոկրատ կարգացած էր Դեդփիսի տաճարին ճակատին վրայ, քրիստոնէութեան մէջ կը գտնենք զայն աւելի խորունկ իմաստով: Քրիստոնէայ ըլլալու համար հարկ չկայ որ մեր հոգին հայելի մը ընենք, միայն անոր համար՝ որ հոն ցոլացուն արտաքին գէմքերը. կարեւորը մեր իսկ պատկերը հոն տեսնելն է, կարեւորը զմեզ հարցաքննութեան ենթարկելն է, մէկ բառով՝